

τῶν πρώτων ἀρνησαμένων τὸν οὐνιτισμὸν καὶ ἐπανελθουσῶν εἰς τὴν πλήρη λατρείαν τῶν πατρίων δογμάτων· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς ἀπάντων τῶν οὐνιτῶν ὁμογενῶν ἀποτελεῖ πάντοτε μικρὰν μειοψηφίαν ἀπέναντι τῶν πολυαρίθμων ἐκείνων ἐξ Ἡπείρου καὶ ἐξ ἄλλων χωρῶν ἐποίκων τῆς Ἰταλίας Ἑλλήνων ἢ Ἑλληνοαλβανῶν οἵτινες καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων αὐτῶν ἀποδαλόντες καὶ εἰς Ἰταλοὺς καθολικοὺς ἀλλοιωθέντες εὐρηγντὰ διεσπαρμένοι εἰς τὴν Καλαβρίαν καὶ τὴν Σικελίαν καὶ μόλις που διακρίνονται διὰ τοῦ τίτλου *oriandi Greci* (καταγωγῆς ἑλληνικῆς). Παράδοξός τις διάλεκτος προδιδούσα ἀρχαιοτάτων Αἰολοδωρικῶν διαλέκτων τύπους ἀπαντᾷται ἐν τισι κώμαις τῆς Καλαβρίας, ἡ δὲ χωρική τῶν λαλούντων αὐτὴν ἐνδυμασία καὶ τὰ ἔθιμα αὐτῶν τὰ γαμήλια ὁμοιάζουσι πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὰ ἔθιμα Πελοποννησιακῶν τινῶν ἐξοχῶν καὶ ἰδίως τῆς Λακωνίας. Λόγιος φίλος ἐπισκεφθεὶς τοὺς ἐν ὀρειναῖς χώραις τῆς Ἰταλίας ἀπωλολότας ὁμογενεῖς αὐτοὺς πλυθησμοὺς πέποιθεν ὅτι οὗτοι εἶχον μεταναστεύσει ἐκεῖ ἐκ Πελοποννήσου πολλῶ πρὸ τῆς Ὀθωμανικῆς κατακτήσεως, πιθανῶς ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν, διότι χαίρουσι μὲν ἀναπολοῦντες τὴν ἐξ Ἑλλήνων καταγωγὴν ἀλλ' οὐδὲν τεκμήριον ἐν ταῖς παραδόσεσιν αὐτῶν σώζουσι περὶ τῶν τῆς μεταναστεύσεως χρόνων. Ζωηρὰν τούναντίον διατηροῦσι τὴν μνήμην τῆς πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος μετοικεσίας ἐξ Ἡπείρου εἰς Σικελίαν οἱ ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης Ἑλληνοαλβανοὶ, μνήμην παραδιδομένην ἀπὸ γονέων εἰς τέκνα, καὶ οὕτω περιπαθῶς τοὺς ἐν Ἀνατολῇ ὁμοφύλους αὐτῶν ἀγαπῶσιν, ὥστε δικαίως ὁ ἐκ τῶν μεταναστατῶν τούτων Ἑλλήνων ὁρμώμενος διάσημος πολιτικὸς Κ. Κρίσπης ἀπεκαλέσθη Ἕλληνα μᾶλλον ἢ φιλέλληνα. Καὶ τὴν μὲν θρησκείαν τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπώλεσαν, ἀλλὰ, καθ' ἃ ὁ Κωλέττης ἀνέμνησέ ποτε ἐν τῇ τοῦ 1843 Ἐθνοσυνελεύσει τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ δακρύων θαλερῶν εἰς τὴν ἀνάμνησιν ταύτην καταληφθεὶς, πᾶσαν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα, καὶ τοὶ καθολικῶς τελουμένην, ἀνάπτοντες περὶ τὰς μέσας νύκτας λαμπάδας ἀναβάνουσι μετὰ θρησκευτικῆς κατανύξεως καὶ μετὰ καρδίας συντε-